

## שבועות ה

משה שווערד

### 1. תוספות מסכת שבועות דף ה עמוד א

דתנא דבי ר' ישמעאל במים במים שני פעמים כו' - תימה דר' ישמעאל תני בייג מדות התורה נדרשת והא איכא טפי הך מדה דשני כללות הסמוכו' דדרשינן בריבה ומיעט.

### 2. שערם מצויינים בהלכה

ובמס' ב"ק (כו:) משמע דתנא דבי חזקיה לאו היינו חזקיה. וע"ע בתורת חיים למס' ע"ז (ט.) דהתוס' במס' פסחים (ה. ד"ה דברי) הביאו דפריך מר' ישמעאל אתנא דבי ר' ישמעאל. ועי' בהגהות מצפה איתן שהוכיח מכמה מקומות דר"י ותנא דבי ר"י היינו הך, ועי"ש מה שפירש. וכן במס' מגילה (נג.) קאמר "קשיא דר' ישמעאל אדר' ישמעאל", אף שאחד מהם הוא תנא דבי ר' ישמעאל, ושם מתרץ "תרי תנאי ואלכא דר' ישמעאל" ובחקרי לב מפרש, דכל דברי ר"י מתנא דבי ר"י הם, דהיינו תלמידיו, שהוא לא היה כותב דברי עצמו בשם ר"י והחולק עליו, וכודאי שהם דברי תלמידו.

אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט. הקשו בתוס' א"כ הוה להו יותר מייג מדות. ותנא דבי ר' ישמעאל לא חשיב אלא ייג מדות התורה נדרשת בהן. ותירץ בחי' הריטב"א דגם זה נכלל במדת כלל ופרט שמנה ר' ישמעאל, שאם לא כן הוה להו לר' ישמעאל י"ד מדות. ובתורת חיים תירץ, דר' ישמעאל ס"ל כרבנן דאמרי שתי כללות הסמוכות הטל פרט ביניהן ודונן בכלל ופרט, ותנא דבי ר' ישמעאל לאו היינו ר' ישמעאל,

### 3. שערם מצויינים בהלכה

אלא בשבועות נסיב [לה] אליבא דרע"ק וליה לא ס"ל. מפרש בתוס' הרא"ש, והאי דסתמה אע"ג דלא ס"ל, משום דבעי למיתני שתים שהן ארבע בהדי הדדי. וכ"כ בהגהות הרש"ש. ועי' בחי' הריטב"א לעיל (ד. ד"ה לא תימא) שהקשה, כיון דלא סבר לה אמאי נסיב לה, י"ל לפי שרוב בני הישיבה הסכימו עליה. ובהא דמצינו סתם דלא כרבי, עי' בדברינו במס' ב"ק (י. ד"ה ודלא כרבי).

### 4. משנה מסכת בכורות פרק ח משנה ח

אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ולא בהקדשות כתב לכהן שהוא חייב לו חמש סלעים חייב ליתן לו ובנו אינו פדוי ...

### 5. תוספות יום טוב מסכת בכורות פרק ח משנה ח

אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות כו' - גמ'. דכתיב (במדבר י"ח) ופדויו מבן חדש כלל בערכך כסף חמשת שקלים פרט (פדה) תפדה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממון אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון. יצאו קרקעות שאינן מטלטלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות. יצאו שטרות שאף על פי שהן מטלטלין אין גופן ממון. ואמרינן נמי דלמאן דדריש ריבוי ומיעוטי לא ממעטינן אלא שטרות. ולפיכך אני תמה דבהדיא כתב הר"ב במשנה ה' פ"ג דשבועות. דהלכה כר"ע דדריש כל התורה כולה בריבוי ומיעוט. וכ"כ שם הרמב"ם. וא"כ בכאן ה"ל לדחות המשנה מהלכה. אבל הרמב"ם פסקה בחבורו פי"א מהלכות בכורים. וכן הטור ס"י ש"ה. ואפשר דאית ליה לתנא דידן מיעוטא אחרנא למעט קרקעות ועבדים וכמ"ש במשנה ט' פ"ד דב"מ לענין כפל. דאע"ג דדרשינן בריבוי ומיעוט וריבוי. ולא ממעטינן אלא שטרות מיהא איכא מיעוטי אחרנא. וה"נ אפשר דאיתנהו מיעוטי. וכיוצא בזה כתבו התוס' בפ"ק

דב"מ דף ד'. לר' עקיבא ולר"מ. ע"ש בדבור אין נשבעין על כפירת וכו'. ומיהו לר' דאמרינן הכא בגמ' דדריש הכא בריבה ומיעוט וריבה ולא ממעיט אלא שטרות. ודאי דלית ליה מיעוטי אחרני:

#### **6. תוספות מסכת שבועות דף ה עמוד א**

ונעלם מעיני אישה מכלל דה"ל ידיעה מעיקרא – [1] י"מ דה"ל ידיעה שנממאת דהכי משמע קרא ושכב איש אותה שכבת זרע ונעלם וגו' וקשה לפירוש זה דהיכי דמי אי בשעת השקאה נזכר מן הטומאה למה משקה אותה ואם אינו נזכר אמאי משקה אותה הא בעינן ידיעה מעיקרא והוא סבור שלא היתה לו ידיעה מעולם ומיהו יש ליישב דמירי כשאינו נזכר ומ"מ משקה אותה מספק דע"י השקאה יתברר אם היתה לו ידיעה מעיקרא או לאו [2] ולפי המפרשים דונעלם קאי אסתירה מיירי שפיר דבשעת השקאה נזכר מן הסתירה אבל מ"מ קשה אמאי חשיב ליה אין מנוקה אם לא בא עליה משנסתרה וי"ל כיון דשכח מוכיח שלא הקפיד ולא חשיב מנוקה מעון דאפילו אינו מוחה אעון בניו ובנותיו אין מים בודקין את אשתו כדאיתא בפ"ב דסוטה (דף מז): ואמר נמי התם אם אתם מקפידין על עצמכם המים בודקין את נשותיכם.

#### **7. חידושי הריטב"א מסכת שבועות דף ה עמוד א**

אלא מעתה גבי סוטה דכתיב ונעלם מעיני אישה מכלל דאית ליה ידיעה שזינתה מעיקרא והא כתיב ונקה האיש מעון. תמיהא מילתא מאי פריך, דהאי ונקה האיש מעון היינו מעון מעון ביאה שלא בא עליה אחר שנסתרה כדדרישנן בקידושין (כ"ז ב') וביבמות (נ"ח א') ובסוטה (כ"ח א'), ויש מתרצין דכל שהוא מנוקה מעון ביאת מזיד אע"פ שהוא בא עליה בשוגג אמרינן שהמים בודקים את אשתו, ומשו"ה פרכינן דאי ונעלם משמע דהו"ל ידיעה מעיקרא שזינתה שוב אי אפשר להיות ביאת שוגג כיון דידע ועכבה אצלו, וזה היה נראה נכון אלא דבמסכת קדושין וביבמות מוכח דגזירת הכתוב הוא דאפילו בביאת שוגג גמור אין המים בודקין אותה כדכתיבנא התם בס"ד.

#### **8. חידושי הריטב"א מסכת שבועות דף ה עמוד א**

אלא אמר רבא קסבר רבי ידיעת בית רבו שמה ידיעה. פירש ר"ת דודאי לשון ונעלם משמע דהו"ל ידיעה מעיקרא, ומיהו לאו ידיעה של עיקר אלא ידיעה כל דהו כעין ידיעת בית רבו, ולרבי אפילו הא חשיבא ליה ידיעה למעיקרא, ומעתה גבי תורה נמי היתה קצת ידיעה מעיקרא שידעו שהיא בעולם ואם לא נודע ערכה, וגבי סוטה נמי היתה לו קצת ידיעה בסתירה, דהאי ונעלם אונסתרה דבתריה קאי ולא אושכב איש אותה דרישא, ומיהו לא היתה ידיעתו בסתירה זו כ"כ שתהא חשובה לו עמעום, וכל שהוא מנוקה מעון ביאה מים בודקין את אשתו. ...

ויש שפירשו והוא דרך ר"ח ז"ל כי ידיעת בית רבו הוא שידע כשנטמא מה שלמד בבית רבו כי הנוגע בשרץ טמא טמא, ושהטמא אסור ליכנס למקדש ולאכול קדש, אלא שלא ידע גם כשנטמא שהשרץ הזה שנגע בו היה טמא, והיינו דפריך תלמודא מי איכא דלית ליה ידיעת בית רבו, דכיון שהרגיש במגעו ליכא דלא ידע שהשרץ מטמא ושהוא אסור בקדש ומקדש, כי כל ישראל למדו הלכות אלו, ואיכא דמקשי על פירוש זה, דהא בשאר איסורין דלא בעי אפילו ידיעת בית רבו אשכחן הכי, שאכל חלב כסבור שהוא שומן ויודע שהחלב אסור כמו שלמד בבית רבו, ואם כן מה הפרש בין זו לזו, ולא קושיא היא, דאין הכי נמי דאיתיה הא בעלמא, ומיהו התם אפילו לא היה יודע שום הלכות חלב כלל היה חייב, משא"כ בזה דבעינן שידע ההלכות אחר שנטמא.

#### **9. תורת חיים מסכת שבועות דף ה עמוד א**

אמר ליה רב פפא לרבא וכו'. קצת תימה דמאי קושיא והלא כמה עמי הארץ איכא בעלמא דלא קראו ולא שנו מימיהם ולא ידעו שהנוגע בטומאה טמא. ויש לומר דעם הארץ שלא קרא ולא שנה מימיו רשע הוא ומזיד הוא ואין סברא לומר שצוה הכתוב לייחד להם שעיר הנעשה בחוץ לכפר עליהם דזבח רשעים תועבה היא לכך מוקי לה בתינוק שנשבה בין העכו"ם דאונס הוא והשתא ניחא דלא פריך אהא דדריש מקרא דונעלם לידיעת בית רבו ומי איכא דלית ליה וכו' כמ"ש התוספות משום דהוה ידע דאיכא לאוקמי בעם הארץ דלא קרא ולא שנה מימיו ואשמעינן הכתוב דלא הוי בר קרבן אלא אם כן יש לו ידיעה בתחילה וידיעה בסוף והעלם בינתיים לאפוקי עם הארץ דלא ה"ל ידיעה בתחילה אבל אמתניתין פריך שפיר דקתני בהדיא אין בה ידיעה בתחילה ויש בה ידיעה לבסוף שעיר הנעשה בחוץ מכפר.

#### **10. דף על הדף שבועות דף ה עמוד א**

בגמ': והכתיב לא ידע אנוש ערכה וכו'. הגאון הרוגאצוב"י זצ"ל בספרו **צפנת פענח** (מהדו"ת דף ע' ע"ב) רוצה לחדש שיש שני סוגים בשיעורים: **א) שיעור המצטרף ב) שיעור העצמי**. שיעור המצטרף משמעו, שהשיעור אינו יוצר את שם הדבר ומהותו, וגם בלעדו יש שם הדבר על כל חלק ממנו, אלא הוא קובע כמות החלקים הדרושים לציורו. **ואילו שיעור העצמי, פירושו שהשיעור המוגדר הוא היוצר את שם הדבר ומהותו, ובלעדו אין הדבר מגיע לידי עצמיותו הנדרשת.**

התורה, שיעור ידיעתה הוא עצמי, והחסר מידיעת כולה, לא הגיע לדרגת ידיעתה כלום, לפי בחינתה האמיתית. וזה מוכח מקושי הגמ' כאן: והכתיב לא ידע אנוש ערכה וכו'. וקשה, הרי אמרו: נ' שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד (ר"ה כא ב), הרי שלמשה רבינו ניתנה הידיעה בתורה ואיך יאמר שהיא נעלמה מכל אדם ואף שחסר לו הידיעה בשער החמישים, הרי גם מקצת ידיעה ככל ידיעה, לת"ק (שבועות ט ב).

ומוכח מכאן, שהתורה מבחינת ידיעתה היא כנקודה אחת, כשיעור עצמי, והחסר מידיעת כולה לא הגיע לעצם ידיעתה האמיתית כלום, כלומר: לא שחסר לו מקצת ידיעה, אלא שלא הגיע לגדר ידיעתה כלל. וע"ש שהאריך לבאר לפי"ז כמה סוגיות וענינים

#### **11. תוספות מסכת שבועות דף ה עמוד א**

ומאי שנא הכא דתני שתיים שהן ד' ותו לא - וא"ת ולישני דהכא לא מצי תני כי התם משום דדומיא דמראות נגעים קתני כולהו לחיובא וי"ל דשפיר הוה דומיא דמראות נגעים הואיל ואיכא בהו ד' לחיובא והר"ר משה פירש משום דומיא דמראות נגעים אין לו להניח מלפרש דיני שבת אבל בתר דמסיק דהכא לאו עיקר שבת הוא פריך שפיר והא דומיא דמראות נגעים קתני

#### **12. תוספות מסכת שבת דף ב עמוד ב**

התם דלאו עיקר שבת אבות תני ותולדות לא תני - וא"ת והא במראות נגעים תני אבות ותולדות כדמפרש בשבועות שהן ארבע שאת ותולדותו בהרת ותולדותו אף על גב דהתם לאו עיקר נגעים הוא וי"ל דלא דמי דתולדות דנגעים כתיבי ותולדות דשבת לא כתיבי.

#### **13. תוספות הרא"ש מסכת שבועות דף ה עמוד א**

והא יציאות קתני. פירש ריב"א דלא פריך אלא אמתניתין דהכא אבל אמתני' דשבת לא פריך משום דתני חיוב ופטור ומשכחת להו כולהו ביציאות, שתיים לחיובא אחת חייב חטאת ואחת פטור אבל אסור שיכול לבוא לידי חיוב חטאת כגון פשט בעה"ב את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, שהן ארבע לפטורא אחת פטור אבל אסור שאינו יכול לבוא לידי חיוב חטאת כגון פשט העני ידו לפניו ונתן בעה"ב לתוכה ואחת פטור ומותר כגון נטל מתוך ידו של בעה"ב והוציא, וכן מוכח לקמן דקאמר מתני' נמי דייקא ומייתנין מתני' דשבת ודייק מדמפרש הכנסה לאלתר ואי האי פירכא והא יציאות קתני אשבת קאי [א"כ מאי מייתי לקמן דייקא מההיא דשבת והא עלה גופא פריך אמאי קרי להכנסה הוצאה] הו"ל למימר מתני' נמי דייקא דקמפרש הכנסה לאלתר.

#### **14. שערים מצויינים בהלכה**

הכנסה נמי הוצאה קרי לה. כתב הרוקח (סי' צג) מדכתיב (כא יא-ד) "כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים", והול"ל אני נכנס בתוך מצרים, אלא ש"מ הכנסה קרויה הוצאה. ונראה הביאור למה כתבה התורה בלשון יציאה, משום דלגבי הקב"ה כניסה זו לתוך מצרים יציאה הוא, עי' ברש"י (ע"ב) יציאה, שמוציאו ממקומו. ובמפרשים עה"פ עמדו על זה [ועי' במנחה כלולה שפירש שהוא כלשון אני יוצא ידי חובתי בתוך מצרים]. ועי' ברמב"ן ואוה"ח הק' עה"כ (ויגש מו-ד) "אנכי ארד עמך מצרימה", בענין ירידת השכינה למצרים. ועי' בשו"ת כתבי אש (חלק מסדר

### 15. שערים מצויינים בהלכה

דף ה: מי לא עסקינן דמעיל וכו'. כתבו התוס' בשם ר"ת דהוצאה והכנסה גרועות הן והוי חידוש וכו'. וזהו לשיטתם שכתבו לעיל (ב. ד"ה יציאות) ע"ש. אבל ע"י בתוס' במס' שבת (ב. ד"ה יציאות) בשם הריב"א דלא ס"ל כלל דגרועה היא, ובתוס' שם (ע"כ ד"ה מי) כתבו בשם הריב"א תירוץ אחר. וע"י בחי' חת"ס. וע"י מה שכתבנו שם (ב. ד"ה פשט) הטעם דהוי מלאכה גרועה.

### 16. תוספות מסכת שבועות דף ה עמוד ב

רבא אמר - יש שמוחקים רב אשי בתירוץ דלעיל דתנא הכנסה הוצאה קרי לה דהש"ס לא היה קובע דברי רבא אחר רב אשי דביום שמת רבא נולד רב אשי ואין למחקו בשביל כך דמילתא דרבא לא קאי לתרוצי קושיות ורבא לא בא אלא ליישב דמתני' דקתני יציאות ולא קתני הוצאות דיציאות משמע מוצאות ומבואות דהיינו רשויות והש"ס קבעה כאן משום דבהכי מיתרצא פירכא דוהא יציאות קתני תדע דאי בא לתרץ מי דוחקו לומר כן הא ע"כ תנא הכנסה הוצאה קרי ליה מההיא דהמוציא מרשות לרשות.

### 17. דף על הדף שבועות דף ה עמוד ב

רבא אמר רשויות קתני כו'. וכתבו בתוס' (ד"ה רבא אמר) בא"ד יש שמוחקין רב אשי בתירוץ דלעיל כו', דהש"ס לא היה קובע דברי רבא אחרי דברי רב אשי, דביום שמת רבא כו' נולד רב אשי. ואין למחקו דמילתא דרבא לא קאי לתרוצי קושיית הגמרא, ורבא לא בא אלא ליישב כו', והש"ס קבעה כאן משום דבהכי מתרצא פירכא דוהא יציאות קתני כו'.

בחתם סופר בקונטרסו "כללי הש"ס" כתב: לפעמים מייתי הש"ס שינויא על אמורא, מאמורא דקשיש מיני' טובא, ולא שבא אותו אמורא ליישב האמורא שלאחריו, אלא שאמר מילתי' אמילתא אחריתא, והש"ס סידר דבריו על דברי האמורא שלאחמ"כ, והביא כלל זה מדברי התוספות כאן ובע"ז נ"ד ע"א (ד"ה אמר חזקי'), ושם נ"ז ע"ב (ד"ה לאפוקי) ועוד דוכתי.

### 1. ספר ויקרא פרק יג

(ב) אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים: (ג) וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו:

### 2. רש"י מסכת שבועות דף ה עמוד ב

שנים - כתובין שאת ובהרת דספחת אינו שם נגע כדלקמן אלא לשון טפל לאחרים.

### 3. שערים מצויינים בהלכה

דהרבה יש בגמ' שמחסר מלישנא דמתני' כדי למיתני לישנא קלילא. וכ"כ התוס' במס' עירובין (עח: ד"ה והתנן) שדרך הש"ס בכמ"ק שמביא המשנה בקיצור. וכ"כ הריב"א (שם) שדרך הש"ס לשנות לשון המשניות מפני שמביא לשון הקל ותופס הענין ואינו חושש הלשון. וכע"ז כתבו התוס' במס' יומא (עט: ד"ה לא) ובפי' הר"ש למס' תרומות (סוף פ"ה). וע"י מה שכתבנו במס' קידושין (יא. ד"ה ונתן, כט. ד"ה ונתן).

תנן התם וכו'. פרש"י בתחלת מס' נגעים. וכתבו התוס' דהש"ס מדלג דברי ר"מ דשאת כקרום ביצה שניה לה כצמר לבן. וכ"כ בחי' הריב"א דהגמ' קיצר אותה כאן, ולא הביא התלמוד כאן אלא דעת חכמים שהלכה כמותם, ודרך התלמוד לפעמים כשמביא משנה שלא במקומה, פעמים מקצר ופעמים מאריך. ובחי' הרמב"ן מפרש,

#### 4. רמב"ן ויקרא פרשת תזריע פרק יג

אבל כך נראה לי הענין הזה. שיש לובן נותן זוהר ולטישות בעינים כמראה החמה, והעין איננו מקבל גוון הלובן ההוא, ולכן יראה אצלו כעומק כמראה החמה שהיא עמוקה מן הצל בעבור שהעין מקבל גוון השחרות ונקבע בו, וגוון הלובן מפזר כח הראות ויתרחק לו, ולכן יראה כעמוק. והנה לובן הבהרת שהוא בהיר ועז כשלג, הראות נחלש ממנו כאשר יחלש במקום החמה, ובלבד שלא יהיה בו שער שחור, כי אז יתפוס כח הראות בשחרות, וממנו יתפשט בכל מראה הנגע ולא יברח ממנו. והשאת היא לבנה, אבל אין הלובן מזהיר ולא יחליש הראות ויתפשט ויתקרב אליו, ויראה כקרובה אצלו ומוגבהת, כענין הראות בכוכבים שהן נראים כמו גבוהין ברקיע:

#### 5. ספר החינוך מצוה קסט

וענין הצרעת, שילבין מקום אחד או הרבה מקומות בעור בשר האדם ויהיו אותן המקומות לבנים הרבה עד שידמה הלובן שלהם ללובן קרום ביצה ולמעלה ממנו בלבנינות, אבל כל זמן שיהיה כהה למטה ממראה קרום הביצה אין זה צרעת אלא בוהק הוא, כלומר חולי אחר שאינו ממין צרעת כלל, אלא כמיני הגרב ושאר מיני נגעים הנעשים באדם.

וארבע מראות לובן של צרעת הן בעור בשר האדם, השתים הן אבות והן שאת ובהרת, והשתים תולדות להן, כלומר שהן למטה בלובן מאלו השתים שנקראים אבות. וזהו אמרם זכרונם לברכה [נגעים פ"א מ"א] מראות נגעים שתיים שהן ארבע, בהרת וספחתה, שאת וספחתה, ופירוש ספחתה כלומר תולדתה, שאין לשון ספחת אלא לשון טפילה.

(ב) וארבע המראות אלו דימו אותן חכמים אחת לצמר לבן נקי וזהו שאת, ואחת לשלג וזהו בהרת, ואחת לסיד ההיכל והיא תולדת בהרת, ואחת לקרום ביצה והיא תולדת שאת. ארבע מראות אלה הם הטמאים, ומצטרפין זה עם זה לטמא. וכל שאין מכיר אותן בחילוקיהן ושמותיהן אינו דן את הנגע אלא על פי מכיר, וכמו שנאמר למטה בדיני המצוה.

משרשי המצוה, לקבוע בנפשותינו כי השגחת השם ברוך הוא פרטית על כל אחד ואחד מבני אדם, וכי עיניו פקוחות על כל דרכיהם, כמו שכתוב [איוב ל"ד, כ"א] כי עיניו על דרכי איש וכל צעדיו יראה, ולכן הוזהרנו לתת לב אל החולי הרע ולחשוב כי החטא גרם אותו, וכבר אמרו זכרונם לברכה [ערכין ט"ו ע"ב] כי בחטא לשון הרע יבוא ברוב, ולא ניקחנו דרך מקרה. ויש לנו לבוא אל הכהן שהוא העומד לכפרת החוטאים, ועם חברת המכפר אולי ירהר בתשובה ויוסגר קצת ימים כדי שישב אל לבו עניניו במתן, ויפשפש במעשיו. ולפעמים יוסגר שני הסגרין, שמא ירהר תשובה ולא תשובה שלמה לגמרי, כאילו תאמר על דרך משל שחשב להתזיר מחצית גזלתו, ואז יחדש בו השם קצת סימנין שיוסגר שנית אולי ישרים תשובתו ויטהר לגמרי. ...

ולכן הזהירנו התורה כי בהגיע אל האדם החולי הרע, והוא הצרעת, שלא יקחנו דרך מקרה, רק יחשוב מיד כי עונותיו גרמו, וירחיק מחברת בני אדם כאדם המרוחק מרוע מעשיו, ויתחבר אל המכפר המרפא שבר החטא ויראה אליו נגעו, ובעצתו ובדבריו ובפשפוש מעשיו יוסר מעליו הנגע, כי הא-ל ברוך הוא שמשגיח עליו תמיד יראה מעשה תשובתו וירפאהו, וזהו ענין ההסגרין כמו שאמרנו.

#### 6. ספר החינוך מצוה קסט

(יג) ונוהגין דיני צרעת בזכרים ונקבות, בכל זמן שיהיו לנו כהנים בקיאין רואין אותם, כן נראה מדברי הרמב"ם ...

#### 7. מנחת חינוך מצוה קסט

(יג) ונוהגים בזכרים כו' כהנים בקיאין כו'. ודע שצ"ל מיוחס ... ע"כ בזמנינו שאין לנו כהנים מיוחדים אין רואין את הנגעים וראיתי זה בס' תולדות אדם להגאון מהר"ז ווילנא ואינו ת"י כעת.

#### 8. ספר ויקרא פרק יג

(ב) אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן ...

1. שלג [בהרת]
2. צמר לבן [שאת]
3. סיד ההיכל
4. קרום ביצה

בהרת עזה כשלג  
שניה לה כסיד ההיכל  
שאת כצמר לבן  
שניה לה כקרום ביצה

### 9. ריטב"א על מסכת שבועות דף ה/ב

גמרא תנן התם. פ"א במסכת נגעים. מראות נגעים ב' שהן ד' בהרת עזה כשלג וכו'. והש"ס קיצר אותה כאן והכי איתא התם בהרת עזה כשלג שנייה לה כסיד ההיכל שאת כקרום ביצה שנייה לה כצמר לבן דר"מ וחכ"א שאת כצמר לבן שנייה לה כקרום ביצה ע"כ ולא הביא הש"ס כאן אלא דעת חכמים שהלכה כמותם ודרך הש"ס לפעמים שמביא משנה שלא במקומה פעמים מקצר פעמים מאריך ...

### 10. רמב"ן על שבועות דף ה/ב

תנן התם מראות נגעים שתיים שהן ארבע בהרת עזה כשלג שניה לה כסיד ההיכל שאת כצמר לבן שניה לה כקרום ביצה. מתני' הכי איתא בריש מסכת נגעים שאת כקרום ביצה שניה לה כצמר לבן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים השאת כצמר לבן שניה לה כקרום ביצה והכא מילתיהו דרבנן נקט לה ולא חש לדר' מאיר, וטובא איכא בתלמודא כי האי גוונא דמחסי רבנן מלישנא דמתני' למיתני לישנא קלילא, וחדא מיניהו בפ' העור והרוטב:

### 11. ריטב"א על מסכת שבועות דף ה/ב

הא דאמרינן לרבנן שאת כצמר לבן דמשמע שאין הצמר לבן כשלג ל"ק על מאי דכתיב הנותן שלג כצמר דהתם על הנתנה קאי לפי שהצמר יותר מצוי בינינו וכמו שמדמה הקב"ה לארי לפי שהוא מצוי בינינו

### 12. רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק א הלכה ג

ארבע מראות נגעים אלו כולן מצטרפין זה עם זה בין להקל בין להחמיר, בין בתחילת ראיית הנגע בין בסוף השבעה, בין לאחר שנפטר המצורע או נחלט, כיצד אחד נגע שהיה כולו לבן כשלג או כסיד ההיכל או כצמר נקי או כקרום ביצה, ואחד נגע שהיה מקצת הלבן כמראה הבהרת ומקצתו כמראה השאת ומקצתו כמראה הכל כמראה אחד הוא חשוב, א"כ למה מנאום חכמים ואמרו מראות נגעים שתיים שהן ארבע כדי להבין במראות, שכל כהן שאינו מכיר המראות ושמותיהן כשמלמדין אותו ומודיעין אותו לא יראה הנגע עד שיבין ויכיר ויאמר זו היא הבהרת וזו היא ספחתה זו היא השאת וזו היא ספחתה.

- השגת הראב"ד: זה עם זה בין להקל כו'. א"א אינו נראה כן מן הגמרא דאמרינן התם סיד ההיכל ליצרפיה בהדי שאת לאו בר מיניה הוא אלמא תולדה דהאי לא מצטרף בהדי האי.

### 13. שערים מצויינים בהלכה

שאת כצמר לבן. משמע שאין הצמר לבן כשלג, וקשה דהרי כתיב (תהלים קמו-טז) "הנותן שלג כצמר", ותירץ בחי' הריטב"א דהתם קאי על הנתנה, לפי שהצמר יותר מצוי בינינו, וכמו שמדמה הקב"ה לארי, עי' בעמוס (ג-ח) "אריה שאג מי לא יירא", לפי שהוא מצוי בינינו ועי' בתוס' לקמן (ו: ד"ה ואין). וכ"כ בקרית ספר מדנפשיה. ובסידור הרב בעל התניא (דרוש הנותן שלג) הוסיף להקשות במש"כ (דניאל ז-ט) "לבושיה כתלג חיור ושער רישיה כעמר נקא", דאיך אפשר ששער רישיה (שגבוה יותר מלבושיה) יהיה רק לבן כצמר, ולבושיה יהיה לבן כשלג, עי"ש מה שמבאר עפ"י פנימיות הענין.